22
362

✠

CELEBRIS CONSESSVS
EXIMIÆ WANDALORVM PROVINCIÆ
REGIJ ORDINIS
BEATISSIMÆ VIRGINIS

MARIÆ DE MERCEDE,

REDEMPTIONIS CAPTIVORVM,
INDICTVS PRO COMITIJS EIVSDEM
PERAGENDIS SVB PARADISI FONTIS
SPECIE ADVMBRATVS,
ET EXPRESSVS.

QVI IN HISPALENSI PRÆDICTI
INSTITVTI REGALI COENOBIO
FREQVENTANDVS EST A QVINTA AD
OCTAVAM VSQVE DIEM MENSIS MAIJ
ANNI DOMINI MDCCXXVI.

HISPALI EX TYPOGRAPHIA
FRANCISCI SANCHEZ RECIENTE,
LATINI IDIOMATIS TYPOGRAPHI CONSCII,
IN VICO DE LA SIERPE.

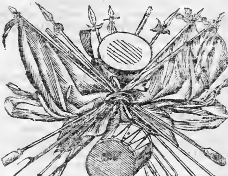
123510262

POETICVM

BOETICÆ MERCEDARIÆ EPARCHIÆ ENCOMIVM, ET FESTIVVM COMITIORVM PRÆLVDIVM.

INclita Nolasci Soboles, quam nomine Bœtis
Ipse suo decorat, crisparisque alluit vndis;
Æmula Diviní (si fas sit dicere) amoris,
Illius, in morrem cupiit quo tradere se se
Christus, vt è vinclis, stygij quos ira Tyranni
Vinxerat, eriperet, patrioque referret Olympo.
Salve, Dia Parens, numeroso milite cincta,
Quem iuvat incertumque viæ, certũque cruentæ
Mortis, inaccessas Maurorum appellere terras,
Er pro Captivis nummos, vitamque pacisci.
Tu rantis fecunda viris, super æherea sacrum
Tolle caput, lauroque comas viridante corona:
Tempus enim properat, seu lux iam clara propinquat,
In tua prudentes qua accersas commoda Patres,
Dispersos hinc inde prius per regna, per vrbes;
Commissum vt manibus moderamen quisque remittat,
Quod rectis gessit stabilito tempore habenis,
Incumbatque alijs humeris, quos videris aptos.
Hoc dedit imperium rebus natura caducis,
Scilicet: vt veteres assumat nulla deinceps,
Quas semel exuerit, disrupto fœdere sortes.
Incipit in trunco, nec trunco deficit arbos,
In ramos graditur, crescirque in floribus, atque
Desinit, ipsa suos cùm fructus reddat opimos:

Attamen in fructu semen concludit, vt arbor
Nata recens partes alterno munere solvat.
Nascitur, & Matri sine voce infantulus hæret,
Postea fit vernans iuvenis, vir postea fortis,
Inde senex, nec ibi remanet; sed protinus orbis
Linquit regna cadens, alijs tradenda colonis.
Labimur instar aquæ, qua non præstantius vllum
Obviat exemplar tentanti plurima menti,
Actus vt Synodi calamus depingat agendæ.
Eia age, iucundus Paradisi flumina specta,
Aspiceque in rapidis celeberrima festa fluentis.

5.

MARIANI BOETICI CAPITULI IN PAradisi fonte vivida species.

Acturum me de proposita Synodo, eamque aliquibus, vt moris est, coloribus, pigmentis, symbolis ornaturum, non modicè ardua illius conditio premebat, & ad angorem vsque lassabat. Volvebam mente, qua specie, qua ve vmbra, quæ Consessum circunstant, prometerem; eo tamen timore, nè non individuam rei claritatem species gigneret, aut obscuritatem vmbra parturiret. Negotium omne sisti videbatur in varietate illa, qua qui præerant, obtemperaturi veniunt, quique obedierant, præcepturi abeunt. Quæ autem figura hanc rerum inconstantiam dabit expressiùs, quodve speculum repercutiet clariùs, quàm quæ omnia varietate vincit, inconstantia superat, & mobilitate antecellit? Aqua nempe, de qua ad rem aiebat Sidronius Hoscchius S. I. (1.). (1.) Curs. vit. hum. eleg. 1.

Et fluit, & refluit, rapiturque, & volvitur æstu,
Et stabile in sola mobilitate manet.
Littora nunc repetit, nunc littora deserit vnda,
Occurritque sibi, seque reversa fugit.

Hac de causa aquam huius varietatis indicem elegi. Sed nedum inconstantiam, mobilitatemque audires, minùs piam

piam de illa sententiam pronuntiares, non quamlibet, sed Paradiseam aquam in scopum direxi, vt innocuam, & quasi Cælestem demonstrarem digito mobilitatem. Illam ergo, quam Moyses ita descripsit: *Fluvius egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandum Paradisum, qui inde dividitur in quatuor capita.* (2.) Attamen, vt distinctius appareat, quod intendimus, operæpretium me facturum duxi, si notarem & amnem, qui fluebat, & locum, vnde manabat.

(2.) Gen. 2.

Egrediebatur de loco voluptatis, ê Paradiso scilicet. Nonne Paradisus erunt Sacræ, Religiosæque Familiæ, in quibus, tanquam in peramœno viridario, candidus puritatis flosculus, crocea charitatis rosa, accepta obedientiæ germina, floreaque cœterarum virtutum ornamenta gratam Ecclesiæ visui, & odoratui varietatem figurant? Audi dicentem Damianum: (3.) *Verè claustrum est Paradisus: hic prata virentia scripturarum, præterfluens lacrymarum vndositas, hic sunt arbores erectissimæ chori Sanctorum, nulla est, quæ non multa fructus gaudeat vbertate.*

(3.) Serm. 5. de S. Nicol.

Imò & Isaias hoc videtur prophetasse, dum ita Sionem solabatur: *Consolabitur Dominus Sion, & consolabitur omnes ruinas eius, & ponet desertum eius, quasi* de-

delicias, & solitudinem eius quasi hortum Domini. (4.) Vbi vertere Septuaginta, *sicut Paradisum.* Satis enim ingeniosè, vt assolet, Flores pro Sione Ecclesiam dicit, quam Sacris Religiosorum Familijs consolatam animadvertit, quæ quasi periucundæ deliciæ, & gratissimus Paradisus censendæ sunt, dum desertas Evangelicæ paupertatis vias in delicias libenter coëgerunt abire, & solitudinem â mundi contemptu exortam in Domini hortum immutari. Ecce Paradisum Sacras Religiones adumbrantem.

(4.) Isai. cap. 51.

Sed ad nostram potiùs Familiam stringamus sermonem ipso Isaiæ ore. De illa agitur Sione, de qua exinde sic loquitur: (5.) *Posuisti profundum maris viam, vt transirent liberati. Et nunc qui redempti sunt à Domino, revertentur, & venient in Sion laudantes.* Sion sanè nostra Redemptrix Religio, quæ in maris profundo viam multis, & illis quidem impendentibus proprij commodi, æris, suorumque vitæ discriminibus, invenit, quâ qui prece, pretio, & sanguine sæpe liberati sunt ê Barbarorum ergastulis, & oppresione in exoptatam corporis, & animi libertatem transeant, ipsamque laudantes, & pro acceptis grates exhibentes adveniant: vnde fiet, vaticinium de metamorphosi Sionis in Paradisum esse

(5.) v. 10. 11.

esse aptum pro nostra Religione signanda inventum.

(6.) Cant. 4. Vel expende illud Canticorum: (6.) *emissiones tuæ Paradisus*, quod de B. V. (7.) In offic. Assumpt. MARIA intelligit Ecclesia. (7.) Ita hemistichium exposuit Maluenda: *Propagines, quas emittis, plantæ, viridaria*. En modo si Paradisi nomine, & munere in- (8.) De Parad. cap. 3. signiri debent propagines illæ, & viridaria, quæ â Sacratissima Deigenitrice emittuntur, qualis erit Paradisus Propago nostra, quæ eius manibus in Ecclesiæ feracibus agris plantata est, ipsiusque irrigatione perfectionis incrementum (9.) In offic. Virg. de Merc. fecit, vt Ecclesia canit: (9.) *Respice de Cœlo, & vide, & visita vineam istam, & perfice eam, quam plantavit dextera tua.*

Adhuc autem delicatiori penicillo ad Bœticam hanc Mercedariam Provinciam effingere Paradisum intendo. Vbi scitos vos velim, antiquos Gentiles vates plurima somniasse figmenta, veritatibus Sacræ Paginæ simillima, vt quemadmodum fictiones suæ, seria, & Divina haberentur fabulosa. (10.) Sic ad ins- (10.) Pererius in Gen. 2. tar diluvij, Noëmi temporibus facti in Deucalionis inundatione delirarunt. Nec Paradiso designando defuit sua fictio: effinxere siquidem in Elysijs campis omnem illam amœnitatem, & aquarum pulchritudinem, quam de Paradiso certe novi-

novimus. Nunc tamen ad rem venio: Locus hic Elysij agri apud Bœticam est, teste P. Pineda per hæc verba: *Iuxta Xerizium opponitur campus Elysius instar Paradisi Domini, quem alluit Lethæus, vulgo Guadalete.* (12.) Et Homerus huic asserto robur præstitit illis carminibus de Bœtica extrema tūc orbis parte: (13.)

(12.) De rub. Sal. lib. 4. cap. 14.

(13.) Homer.

Sed te, quà terra postremus terminus extat,
Elysium in campum cælestia numina ducent.

Age iam: nullus ergo alius in toto terrarum orbe tractus est Paradiso similior, quàm Bœtica, quam Elysium voluptatis agrum, si adesset, vates effinxissent.

De Paradiso igitur, nostræ Provinciæ specie, dimanabat fluvius, non quidem in varia dispersus, sed indivisus: nam solùm divisionem patiebatur ê Paradiso egressus, *inde dividitur in quatuor capita*: vnde non separatus, sed congregatus erat, qualiter Capitulum nostrū designare apertiùs, in quo Religionis Supremus Præsul, quemadmodum David canebat, *spiritu oris eius congregans sicut in vtre aquas*, (14.) omnia videlicet inferiorum Præfectorum flum ina vocat, vt spiritu Dei afflante, viros eligant, qui inde dividantur ad totius Provinciæ, Cœnobiorumque agros sua directione irrigandos. Et nè minus aptè demonstrem, observandum offero non in quatuor flumi-

(14.) Psalm. 32.

na fontem dividi, sed *in quatuor capita*: quatuor enim Capitum, seu Præsulum genera in nostris Comitijs eligũtur: Provincialis, Commendatores, Rector, Præsides. Vides symbolum omni perspicuitate rutilum. Sed accipe in carmine breviùs.

Irrigat vndoso Paradisum murmure flumen,
Quod quadripertitum dividit inde caput.
Nolasci Soboles Paradisus, nostra fluentum
Bœtica; sed quatuor flumina sunt capita.

PHISON

PRIMVM PARADISEI FLVVII CAPVT; DESCENSIONEM MARIANAM PRO MERCEDARIJ INSTITVTI REVELATIONE DESIGNANS.

Amnis adest Phison, quem nominat India Gangem,
Primus, sub cuius nomine prima dies.
Te colet hæc, Virgo, Cælis quæ illaberis altis,
Erectura tuo pulchra vireta solo.
Te dabit hic fluvius prædivite murmure, & ingens
Libertatis opus, vinclaque fracta feret.

CVI primas semper medullitus in omnibus damus, primo die celebranda est Descensio Beatissimæ Virginis MARIÆ pro nostræ, imò suæ, Religionis fundatione sub illius fluminis typo, quod præfixus textus ita describit: (15.) *Nomen vni Phison: ipse est, qui circuit omnem terrã Hevilath, vbi nascitur aurum; & aurum terræ illius optimum est.* Meritò quidem neque enim incongruus asseres, Virginem de Cælo in terras se se libentissimè, & misericorditer demittentem, Paradisei fluminis partes agere, ni inficiendam putes, quam in eius persona Ecclesiasticus profert, sententiam: *Ego sicut aquæductus exivi de Paradiso.* (16.) Exijt sanè: at non quovis modo exijt: non sursum exilivit, non dextrorsum cucurrit, quin potiùs deorsum fluens, & di-

(15.) Gen. 2.

(16.) Eccli. 24 vers. 41.

(17.) Apud Bib. max. *labens*, vt Syrac. legit, (17.) amœnas sedes linquit, aridas adit, & ipsum Paradisum, â Cælitibus frequentatum, egressa, ad vsque terræ limites properavit: nam *altius* (iuxta P. Flores) *repetenda est Mariani fluminis origo; à Cælesti nempe Paradiso.* (18.) Quorsum autem limpidissimas perennis scaturiginis lymphas direxisset, nisi in suam ditionem, in suum gratum domiciliũ, in suum denique, suorumque filiorum pomarium, proprijs manibus conserendum, nec alienis humectandum? *Rigabo*, inquit, *hortum meum plantationum.* (19.) Barchinonem credas, vrbem illam Cathalauniæ totius facilè principem, in qua nostri candidati agminis Primipilo D. PETRO NOLASCO Mercedarium Institutum revelavit, condidit, stabilivit: vt inde per totum terrarum orbem odorem afflaret.

(18.) Hic part. 5. sect. 8.

(19.) Hic v. 42

Nec parvi pendendæ sunt, quas maximi æstimandas divitias asportat Phisonis aqua, hoc etiam insignis, vt eiusdem dispendijs regio adiacens fiat nedum fertilis, verumetiam prædives, vt cecinit D. Alcimus Avitus. (20.)

(20.) Lib. 2. in cad. 9.

: : : : : Trahens magnus sic ditia Ganges,
Hoc etiam donat Mundo, quod proijcit alveo.

Quas inter opes ingentem obryzi auri copiam, ê quibus nescio fodinis exceptam, evehit, qua littorales eius incolas lo-

locupletat: audias Tertullianum. (21.) *Phison auriferis prædives fluctuat vndis.* Tanta ergo auri gaza, si consulatur Lauretus, auro exprimens charitatẽ, (22.) expromet haud ineptè, qua copia, qua vbertate, qua demum affluentia Virgineus Ganges in Mercedarias propagines nimiam charitatem fuderit, maioremque dilectionem asperserit: *Maiorem hac dilectionem nemo habet, quam vt animã suam ponat quis pro amicis suis.* (23.) Absconsam tamen velit intra proprios lares, quas vbertim dedit, misericordiæ divitias? Absit. *Penetrabo*, procedit Siracides, *omnes inferiores partes terræ*, (24.) infernas Mauricæ tyrannidis specus, cavernas, ergastula. *Circuit omnem terram Hevilath*, quæ interpretatur *doliens*, (25.) Africam dices, insensibiliter de captivorum erumnis dolentem: quem enim Barbarorum pectora saxis duriora aspernantur elicere, lapides non abnuent dolorem exhibere. Ad has nimirum afflictiones per nostram Religionem sublevandas descendit Beatissima Virgo Maria, pro cuius laudibus encomiastem aget P. Præsent. Frat. FRANCISCVS FERNANDEZ CARAVACA, Provinciæ Diffinitor.

(21.) Gen. c. 2.

(22.) Sylv. aleg. v. Aurum.

(23.) In offic. Div. Petr. Nolasc.

(24.) Ibid. v. 45.

(25.) Bib. max. tomo 18. interp. nomin.

Diffinitor adest: finem pertinget, & altam
Eloquij metam lingua tenebit ovans.

LO-

LOCVPLETI PHISONI,

CVIUS NEMO NOVIT ORIGINEM;
CVIUS ALVEVM AVGENT FLVMINA MILLE;
CUIUS AQUIS FORTITUDO LABITUR,
FERTILITAS ASSEQVITVR, SALV-
BRITAS COMPARATVR:

CVIVS LITTORA INCOLVNT PLV-
RIMI, NEC SOLA AMOENITATE SOLI
TRACTI, SED ET AQVARVM COM-
MODO INVITATI ET ALLECTI.

B.ᴹᴬᴱ V.ᴺᴵ MARIÆ DE MERCEDE

IN PERANTIQVO VENERANDÆ
MAIESTATIS SIMVLACRO,

AB IPSA HISPALIS EXPVGNATIO-
NE CVLTO, QVOD ETSI B. FERDI-
NANDI III. DONO P. N. D. PETRO NO-
LASCO OBVENERIT, ORIGINIS OCCVLVIT INI-
TIA, AT NON BENEFICIA: IMO GRATIA-
RVM MYRIADES COLLATARVM NEDVM COGNOMEN
PROBARINT, SED ET MAGNÆ MATRIS MVNE-
RA EXHIBERE ASSERVERINT ÆGRIS, AFFLIC-
TIS, DESPERATIS, PECCATORIBVS, OMNI-
MODISQVE EGENTIBVS ASSIDVO TESTIMONIO
asseverantibus, in eiusdem fluminis
beneficis lymphis vniversalis
indolis medicamen
latere.

15.

CVI WANDALICA MARIANORVM EPARCHIA THEOLOGICA ASSERTA ex 1. p. D. THOMÆ EXCERPTA D. O. S. APPENDENS, INFINITIS PENE LINEIS MARIAM RESONANS.

POEMA ACHROSTICUM.

Maxima	Mercedis	Mater,	Modulamine	Mitto
Arte aliqua	Ancipites	Ambages:	Accipe.	Alumni
Restituunt	Rivos:	Rectorem	Reddere	Rebus.
Insuper	Infistunt	Insignem:	Iugiter	Ipsi
Auxilio	Adscribêt	Acceptum	Ardoribus	Amplis;

PHISONIS

THEOLOGICA EXPOSITIO

pro 1.part. Summ. D.Thom.

Phisonis rapidos fluctus perpende: videbis,
Quæ Divus Thomas parte priore docet.

DUm Theologicè Phisonis aquas de sapientia sacra exponere intenderem, sursum coacto impulsu ascensuras crediderim, nisi hoc me Ecclesiasticus
(26.) Eccli. 24. v. 35. doceret: *Implet quasi Phison sapientiam.* (26.) Huic loco commentum parans, doctissimus Flores asseverat, *Sermonem hic esse omnino literarium*: (27.) qua-
(27.) Hic. p. 5. propter literarum certamen proponam, Phisonis exuberantibus vndis institurum. At videamus, quid vndis asportet, vt inveniamus, quid interroget.

Ibi invenitur aurum, vt affirmat Sacer
(28.) Gen. 2. Historiographus, (28.) quod, qua fas est, Divinam exprimere naturam censuit Lauretus per verba illa, *aurum significare potest naturam Divinam, quæ diffusa vs-*
(29.) Verb. Aurum. *quequaque tota, & per totum protensa est.* (29.) Hac de causa Christi caput auro ita coæquavit Sponsa, *caput eius aurum opti-*

optimum: (30.) cùm enim iuxta D. Paulum *caput Christi Deus* (31.) sit, auro comparari debuit, in quo Divinitas refulsit. Vnde non ineptè locum dabit illis disputationibus, quæ de Deo, Divina natura, & attributis instituuntur. (30.) Cant. 5. (31.) 1.Cor. 11.

Nedum aurum; sed & bdellium portat Phison: *ibi*, enim textus ait, *invenitur bdellium*; sed legerunt alij apud Maluendam *invenitur smaragdus*, (32.) qui sui coloris viriditate omnium scientiam, etiam eorum, quæ nondum sunt, & existunt, sed extitura sunt, eorumque providentiam potis erit exprimere, maximè affirmante Laureto, quòd *Smaragdus coloris viridis providentiam designare potest, quæ ad futura extenditur*. Vnde hic de Providentia specialissima loquar, scilicet Prædestinatione, quæ media disponit, quibus certissimè liberantur electi. (32.) De Parad. cap. 43.

Septuaginta pro *bdellio* vertere *chrystallum*, (33.) quæ Trinitatem adumbrabit, si Davidem auscultes sic loquentem: *Mittit chrystallum suam sicut buccellas::: emittet verbum suum, & liquefaciet ea, flabit spiritus eius, & fluent aquæ*: (34.) vbi animadvertit Lorinus, quòd *D. Athanasius vtitur hoc loco pro Deitate trium Personarum*. (35.) attamen clariorem expositionem subtiliter paravit Hispal. Antistes D. Isidorus: *Ecce tria: Pater, qui* (33.) Sept. hic. (34.) Psalm. 147. (35.) Lor. hic.

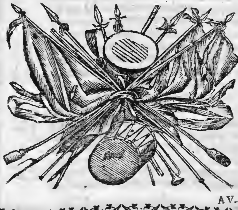
 mittit;

mittit; Verbum, quod mittitur; & Spiritus eius, qui flat. (36.) Modo rogem: erit nè incongruam chrystallum, vt sub illius vmbra de Trinitate Personarum disseramus? Minimè, dices.

(36.) De nativ. Dñi. c. 1.

Vltra in Phisonem aspice: nam ibi *invenitur lapis onychinus*, qui authore D. Hilario, *vnum ordinem Angelorum significare potest*: quapropter de Angelorum natura, loco, & cognitione hoc in loco disquiremus.

Disputat Angelici Summæ pars prima Magistri
Hæc, & aquis Phison differit ista suis.

AV-

AVRVM.

HÆc propositio *Deus est* secundùm se, & absolutè est per se nota, non tamen quoad nos. Demonstrari potest à posteriori etiam à viatoribus lumine nativo vtentibus, sed à priori nè à Beatis quidem. Inveniri nequit ignorantia invincibilis Dei in adultis etiam per breve tempus. Physicum naturæ Divinæ constitutivum omnium perfectionum illius collectionem amplectitur; metaphysicum verò in intelligere radicali sistit. Dei attributa sola distinctione virtuali, & rationis ratiocinatæ inclusiva secernuntur invicem, & à natura. Simplicitati Divinæ repugnat compositio ex genere, & differentia. Deus ita summè perfectus est, vt omnium rerum perfectiones contineat. Est intimè in omnibus rebus per potentiam, præsentiam, & essentiam, at non in spatijs imaginarijs. Æternitas, quæ interminabilis vitæ est tota simul, & perfecta possessio, soli Deo competit.

SMARAGDUS.

DIvina providentia ad omnes creaturas in particulari extenditur; consistit autem non in actu voluntatis, sed in exercitio intellectus practici, nimirum in imperio, mediorum electionem supponente. Præter generalem

datur alia specialis Providentia, qua efficaciter ordinantur aliqui ad æternam beatitudinem, quæ Prædestinatio dicitur, & est pars obiectiva providentiæ. *Electio efficax prædestinatorum ad gloriam, seu intentio efficax dandi gloriam electis, antecedit omnino prævisionem meritorum.* Glorificatio, iustificatio, & vocatio efficax sunt prædestinationis effectus, imò & gratia per peccatum interrupta. Vocatio inefficax; & substãtia prædestinati â prædestinatione impetantur; permissio verò peccati in electis est effectus prædestinationis ex præintenta pœnitentia.

CHRYSTALLUS.

SAcræ Triados mysterium ita absconditum, & arcanum est, vt nullus intellectus creatus naturali lumine scrutari valeat, in eoque consistere credimus, quòd vna essentia realiter indistincta in tribus subsistat Personis reali distinctione discretis. Verbi processio in actu intellectus, & Spiritus Sancti in actu voluntatis, vt modificantur relationibus, consistit, quarum primam generationem esse affirmamus, quia est per intellectum, qui assimilativus est. Verbum Divinum ex cognitione omnis prædicati Deifici, & ex creaturarum attingentia procedit. Divinæ relationes distinguuntur ab essentia distinctione rationis ratiocinatæ, insuperque illi superaddunt tres perfectiones relativas, quàmvis essentia sit de earum conceptu quidditativo.

LA-

LAPIS ONYCHINUS.

EXiſtentiàm Angelorum, præterquamquòd Divina revelatio docet, naturalis ratio ex vniverſi pulchritudine demonſtrat, vt mirabili varietate nedum ſint materiales naturæ, & ſpirituales in materia receptæ, ſed etiam omnino ſpirituales, & incorruptibiles. Sunt in loco proximè per operationem virtualiter tranſeuntem, qua licèt non poſsint naturaliter eſſe ſimul in pluribus adæquatis locis, valeant tamen de potentia Dei abſoluta. Eorum cognitio non eſt ſua ſubſtantia, nec ad huius cognitionem eget ſpecie impreſſa, aut expreſſa; ſed ad alia cognoſcenda vtitur ſpeciebus, à rebus non deſumptis, ſed congenitis, quæ tamen non ſunt propriæ paſsiones.

His aderit propugnandis Fr. PETRVS VALERA Salmanticenſis Collegij Veræ Cruci ſacræ Collega ſub præſidio P. Praſ. Fr. FRANCISCI XIMENEZ huius Provinciæ Diffinitoris.

Integer haud ſolis Synodi definit in actis,
Diffinire poteſt, & ſolidare theſes.

GEONI DITISSIMO,
QVI AQVARVM COPIAM,
VTILITATEM, BENEFICENTIAM,
NON DENEGAVIT
ÆTHIOPIS, ÆGYPTIJS,
MADIANITIS, DVM ALIJS SITIM
EXTINXIT, ALIJS ESCAS
IMPERTITVS EST.

NILO,
INTER FLVMINA MAXIMO,
QVI ARIDA ÆGYPTI ARVA, PROPRIJS
ALVEIS EXVNDANS, ITA RIGAT,
VT QVÆ CÆLI PLVVIJS NON OBVIA,
ARIDITATE RIGERENT, NEDVM
AD MESSEM VALEANT, IMO
NVLLI DE FERTILITATE
CONCEDANT.

SANCTISSIMO P. N.

D. PETRO NOLASCO,

CVIVS CHARITAS OMNIBVS
CONCESSA, HISPANIS, GALLIS, ET
ARABIBVS IPSIS PROFVIT DOCTRINA,
EXEMPLO, PRÆDICATIONE.
CVIVS MISERICORDIA, SINIBVS EFFVSA,
AFRICAM NON SEMEL PENETRAVIT,
VT QVI INTER BARBAROS FIDEI
HOSTES CAPTI DEGENTES,
CÆLESTIBVS ECCLESIÆ IMBRIBVS NON PATEBANT,
IAM

23.

IAM TVNC ANIMI STERILITATEM
EXPELLERENT,
ET MORVM OPIMAS SEGETES, LIBERTATEM
CONSECVTI, PARTVRIRENT.
CUIUS ZELUS
MYSTICAM RELIGIONIS OLIVAM
CONSEVIT, IRRIGAVIT, DIREXIT:
VT OLEVM CHARITATIS
NON SOLVM, DVM VIVERET,
CAPTIVOS DELINIRET,
SED ET MORTVI NON
DEESSET.

HVIC BOETICA SVI PROVINCIA
THEOLOGICA ASSERTA, ex 1. 2. part.
D. THOMÆ SELECTA D. O. S.
SVPPLICITER APPENDENS
HOC NILI APPLAVDENTIS
ACROSTICHON.

Nascitur, & latas Nilus dispersus in oras,
Irrigat, exauget, recreat, rus, gramina, prata,
Largifluis vndis: sic Religionis olivam
Vere novo plantans, Lymphisque rigantibus augens,
Solatur captos: Nili est Nolascus adinstar.

GEON.

GEON
AD PRIMAM SECVNDÆ D. THOMÆ EXPRESSVS.

Insequitur Nilum partis pars prima secundæ Angelici Thomæ: quomodo? abinde vide.

LOcupletissimus Geon, qui notiori vocabulo Nilus vocitatur, effluit, crescit, & vt loquitur Moyses, *circuit omnem terram Æthiopiæ*. De Lacubus fluit, fluminibus innumeris in se receptis excrescit, & dum in mare præceps iter agit, Æthiopiæ populos sibi occurrentes circumcingit: at in hoc fluxu, circuitu, & incremento, triplex huius partis Theologicus tractatus expromitur.
(37.) Laur. v. Flumen. Flumen siquidem *designat actiones fluxas, & velut inter manus labentes*: (37.) Quocirca de actibus humanis disputabimus. Sub Æthiopiæ circuitu certamen erit de peccatis, vitiosa nigredine Æthiopiam
(38.) Id. v. Æthiopia. referentibus, quæ *potest nigredine peccatorum obscuratos significare*. (38.) Incremento dabimus opportunè concertationem de gratia, & merito: cùm enim
(39.) Id. v. Geon. Geon *vallis gratiæ dicatur*, (39.) ipsum augeri perinde est, ac gratiam augmentum suscepisse, quod sine merito nusquàm contingit. FLU-

FLVXVS.

ACtus humanus, comitem habens libertatem, quæ profectò non alia eſt, niſi indifferentiæ, plures patitur circunſtantias, quæ ſunt ipſius accidentia. Moralitatem non habet à libertate, aut extrinſeca denominatione,ſed à relatione reali tranſcendentali ad regulam. Eius libertas, etiam ad meritum requiſita,requirit poſſe ad vtrumlibet extremum ſive contrarietatis, ſive contradictionis. Indifferentia iudicij eſt illius radix. An in Beatis libertas arbitrij in bono conſummati reperiatur, eſt non modica difficultas orta ex conciliatione libertatis cum immutabilitate viſionis Beatæ: Nos verò defendimus, *viſionem Beatificam habere rationem iudicij indifferentis requiſiti ad liberè bene operandum*: Vnde ex conceptu huiusmodi regulationis factæ per viſionem non repugnat in Beatis libertas. Idem numerò actus nequit eſſe bonus ex obiecto, & malus ex fine. Actus humanus non eſt in individuo indifferens ad bonum,& malum.

ÆTIOPIA.

PEccatum ſecatur in illud, quod omiſsionis eſt, & illud, quod commiſsionis. Opus incompoſsibile cum præcepti adimpletione non inficitur malitia omiſsionis, ſi voluntatem ſupponat firmiter proponentem omittere, niſi eligatur vt medium ad illam, aut decreti mutationem impoſsibilem reddat. Poteſt divinitùs dari pura omiſsio peccaminoſa abſque omni actu, qui ſit cauſa, vel occaſio illius. Pura omiſsio repugnat abſque omni obli-

gatione ad actum positivum eliciendum. In omni peccato commissionis reperitur malitia privativa. Peccatum comissionis in ratione mali simpliciter constituitur per malitiam privativam. Peccata differunt specie ex diversitate specifica suorum obiectorum. Peccatum, ex obiecto, & specie levius, potest simpliciter, & absolutè excedere peccatum specificè gravius. Eo gravius est, quo directè opponitur præstantiori virtuti.

INCREMENTUM.

HOmo iustus de condigno meretur apud Deum vitam æternam, sed aliquibus conditionibus opus eiusmodi comitantibus: perfecta scilicet libertate, gratiæ dignificatione, & statu viæ de lege ordinaria, non absoluta. Retributio præmij pro meritis non est in Deo actus gratitudinis, aut fidelitatis, sed iustitiæ, non commutativæ strictè, sed distributivæ ad instar commutativæ. Vt opera virtutum de condigno mereantur gloriam, exiguunt imperium saltim virtuale charitatis, & tunc adhuc perseverantiæ donum non merebuntur, sicut nemo meretur primam gratiam, aut reparationem post lapsum.

Pro his tuendis aderit Fr. DIDACVS DE LA GRANDA, D. Laureani M. Collegij Alumnus sub auxilijs Pat. Lect. Iub. F. IOANNIS DE CASAS, Giennensis. Commendatoris.

Es domus, Hispanè lecto cognomine: quare?
Nam sophiæ propria es, quam colit, ampla domus.

CE-

CELERRIMO TIGRI,
QVI MISERICORDIÆ FLVCTIBVS
PERNICIOREM SAGITTAM
ANTEIVIT;
QVI MAVRICAM ASSYRIAM
REDEMTIONVM FREQVENTIA
CIRCVMDEDIT;
QVIQVE DIFFICILIORA MONTIVM
REPAGVLA FORTISSIMO
FLVXV PERFORAVIT.
SANCTISSIMO PATRI

D. RAYMVNDO NONNATO,

MERCEDARIJ FIRMAMENTI
PVLCHERRIMO SIDERI,
CVIVS ORTVS NON NATIVITAS,
CVIA VITA MORS, CVIVS MORS
VITA FVIT:
NON ENIM NATVS, SED E MORTVÆ
MATRIS EXSECTO VTERO EXTRACTVS;
NEC VIXIT, NISI CONTINVIS
LABORIBVS, ÆRVMNIS, LABIORVM
PERFORATIONE PRO CAPTIVORVM
LIBERTATE, ET FIDEI
PRÆDICATIONE ATTRITVS
MORIENS;
SED NEQVE OCCVBVIT, NISI IN
OSCVLO DOMINI SE ILLI PER SE
VIATICVM COMMVNICANTIS
VIVERE INCHOAVIT. HVIC

HVIC ERGO BOETICA PROVINCIA THEOLOGICAS THESES EX 2. 2. part. D.THOMÆ D.O.S. PIRAMIDEM ERIGENS OCTO CARMINVM GENERE

ACHROSTICÈ EXORNATAM.

Barbarus ardo R
Æthera pene sacr A
Tangentem, cupijt dar I
Iaspideam validis columna M
Cum nimis læto celebrare sens V
Ageret tunc animo, per sæcula nome N
Perpetuumque suum semper concedere. Et illu D
Reddere qui, gladio ventrem reserante Matris apt O
Omnibus eximium potuisti postea lume N
Vehementerque sacri verbi dare Maur O
Ipse doctrinas, inopi levame N
Non similis sat habebis ome N
Condignè decoris? tu A
Iure columna veni T
Accipe, quæs O

TIGRIS

AD SECVNDAM SECVNDÆ D. THOMÆ PARTEM ENVCLEATVS.

Quæ Thomæ defert asserta secunda secundæ Pars, hæc ipsa potis est effigiare Tigris.

DEsignaturus partem hanc summæ Doctoris Angelici accedit Tigris. Nec difficulter id præstabit, credas, si æqua trutina ponderetur Regio illa, in quam sua dirigit fluenta, Tauri montis mira perforatio, & aquarum velocissimus cursus.

In longinquam Assyriæ Regionem propendit, vel vt textus loquitur: *Ipse vadit contra Assyrios*, qui cùm in sententia allegorica Lauteri Hæreticos figurent, *Assyrij, contra quos vadit fluvius Tigris, designant Hæreticos*, (40.). Tigris ita ex adverso eorum se opponens, Fidem significet, necesse est, quæ Hæresi opponitur, & illius fallacijs adversatur.

(40.) Verb. Assyrij.

Montis perforatio mira, quam de Tigri flumine Plinius asseverat, *occurrente Tauro monte à latere altero eius erumpit*, (41.) refert opportunè spem nostram, qua ad Deum tendimus, cùm nondum habeamus. Quid enim agat hominum spes, nisi mun-

(41.) Plin. lib. 6. cap. 23.

mundana omnia, sæculariaque, montium more animam à suorum desideriorum centro obtinendo retardantia, validis fiduciæ fluctibus exscindere, assiduisque gemitibus perforare? Augustinum audi, *Homo caligans inter procellas huius sæculi sentit se non videre, quod cupit, & tamen sperare non desinit*: (42.) At felici exitu; vt nempe tenebroso submersionis obice rupto, in lucem prodeat, vt Iobus fidebat: *Rursum post tenebras spero lucem*. (43.)

(42.) D. August. in Psal. 5.

(43.) Iob. 17. v. 2.

Tigris adeò velox est nedum vocabulo, sed & cursu, vt Curtius fateatur omnibus velociorem, *nec sanè alius ad Orientis plagas tam violentus invehitur*. (44.) Hac violentia velocitatem depingit, qua Charitas in Deum summè dilectum festinat. Appositum flumini, in quo Charitatẽ intelligere voluit, hoc lemma Picinellus retulit: *Incremento velocior*: (45.) cùm enim flumina, quò magis aquis abundent, eò velociùs fluant, Charitatis etiam amnis in Dei amorem fortiùs rapitur, quò magis gratiæ lymphis augetur. Sed Charitati parum est currere, cùm petat volare. Augustinum Pat. Nostr. consule: *Qui desiderant patriam, currant dilectione duas alas Charitatis apprehendant, quæ sunt dilectio Dei, & dilectio proximi*. (46.) Vide iam Fidem, Spem, Charitatemque in Tigri signatas, de quibus disputationes subijcio.

(44.) Lib. 4. de reb. Alex.

(45.) Mund. symb. lib. 2. cap. 24.

(46.) In Psalm. 149.

ITER-

ITER CONTRA ASSYRIOS.

OBiectum materiale Fidei est Deus, motivum formale illius Divina revelatio, veracitate, & sapientia præsuppositivè se habentibus. Deus nequit per se, vel per alium mentiri, aut miraculum facere in rei falsæ confirmationem. *Summus Pontifex est infallibilis in definiendis rebus Fidei, & morum, qui ad salutem necessarij sunt.* Est supra omne Concilium, etiam generale, sive sua authoritate, sive absque illa congregatum. Si in hæresim incidat, ipso facto à Pontificatu decidit, & ad externi fori notitiam accedere debet authoritas Ecclesiæ. Est immediatè de Fide, SS. P. BENEDICTVM XIII. feliciter regnantem, esse verum Papam.

MONTIS PERFORATIO.

SPES non communiter sumpta, sed considerata vt est virtus Theologica, sub præceptum cadit. Virtus supernaturalis est, qua speramus æter nam Beatitudinem assequi gratiæ Divinæ auxilijs adiuti. Immediatè residet in voluntate. Obiectum formale illius, & specificativum est Deus, vt auxilians actualiter ad assequenda promissa. Obiectum secundarium est bonum arduum possibile futurum, ipsa nempe gloriæ assecutio. Facta alicui revelatione de sua damnatione, sperare non teneretur, sed nec ideo desperare posset.

VELOCITAS CVRSVS.

CHaritas est virtus vnius speciei athomæ, & hominis cum Deo vera, & stricta amicitia. Pro obiecto formali respicit bonitatem Diuinæ essentiæ, vt ab attributis, & relationibus virtualiter distinctam. Etiam physicè est perfectior Fide, & alijs habitibus supernaturalibus, exceptis lumine gloriæ, & gratia sanctificante. In primo instanti vsus rationis tenetur homo Deum efficaciter super omnia diligere. Repugnat peccatum mortiferum Charitati coniunctum. Deus vnitur mentibus Beatorum per modum impulsus ad amorem Beatificum, â Charitate perfecta in Patria elicitum.

Propugnaturus in palæstram descendet Pat. Frat. IOANNES PACHECO D. Laureano M. Sacri Collegij Collega, sub tutamine P. Lect. Jub. Fr. IOSEPHI DE ESPINOSA prædicti Collegij Rectoris, cuius ingenioso acumini, iucundæque loquellæ congruit

ANAGRAMMA PVRVM.

ESPINOSA aderit validis responsa daturus
Hostibus ingenij dexteritate sui.
EN APIS OS factum dictoque, modoque putabis,
Grataque mulcedo mentis, & auris erit,

COPIOSISSIMO EVPHRATI,
VBEREM PROMISSIONIS TERRAM ALLVENTI,
CVIVS DITISSIMVS FLVXVS NON
VNO CONTENTVS ALVEO, VT PLVRIBVS
PROSIT REGIONIBVS,
MESOPOTAMIÆ, SYRIÆ, ARABIÆ, BABILONIÆ,
IN PLVRES ALVEOS DISPESCITVR,
ET PROPRIJS SE VENIS MINVIT,
VT ALIJS DISPERTIAT SANITATEM.

SANCTISSIMO PATRI

D. PETRO

PASCHASIO MARTYRI,

GRANATENSI TITVLARI EPISCOPO,
DEINDE PROPRIO GIENNENSI,
MERCEDARIJ VIRETI
PVLCHERRIMO FLORI,

QVI IMMACVLATAM PROMISSIONIS
TERRAM, B. V. MARIAM, SVÆ SAPIENTIÆ
FLVMINE ALLVIT, DVM ILLIVS CONCEPTIONEM ABSQVE ORIGINEA LABE
EXECVTAM ASSERVIT;

QVIQVE IN CAPTIVIS, PVERIS PRÆSERTIM, REDIMENDIS, MAVRICISQVE
superstitionibus Alcorani, verbo, & scriptis
profligandis, longam, etsi bene ominatam, vitæ ætatem, imò & sanguinem,
& vitam insumpsit.

CVI WANDALICA,

SVIS LABORIBVS AVCTA, PROVINCIA THEOLOGICAS THESES EX 3. part. D. THOMÆ DESVMPTAS D. O. S. HOC APPENDENS.

EPIGRAMMA.

Subditur indomitis dum pulchra Valētia Mauris,
E captis Patribus nascere captus ibi.
Functurus vadis Granatam munere *vadis*,
Pro pueris *venis*, dum pietate venis.
Turba Arabum, sactas dum sacra operaris ad aras,
Fastidita Fidem, rescidit ense caput.
Ante tamen novies exsolvis mille fideles,
Quos pretio vitæ, sanguinis, æris emis.
Oreris in vinclis, vivis, moreris que ligatus:
Nemo plùs captus, plùs ve Redemptor adest.

EVPHRATES
AD 3. D. THOMÆ PARTEM
THEOSOPHICE EXPLANATUS.

Quæ Divi Thomæ lustrat pars tertia summæ,
Hæc etiam Euphratis læta fluenta dabunt.

AD tertiam partem summæ Angelicæ expensus Euphrates illico ostendit Christum Dominum, *qui adimplet quasi Euphrates sensum*, (47.) illo scilicet primo Incarnationis Mysterio, iuxta Cornelium, *in Verbo incarnato, puta Christo, qui est sapientia Patris incarnata.* (48.) At cùm Euphrates nominis ethimologiam à lætitia hauriat, *Euphratem dicunt à lætando*, (49.) in mentem revocavit illud Isaiæ: *Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris*, (50.) opportunum quidem ad exponendas Sacramentorum aquas, quæ de perforato Salvatoris latere, tanquàm de fonte manarunt. Si verò Regionem, quam Euphrates intersluit, attendamus, quæ promissionis terra est iuxta Lauretum, *Euphrates ponitur terminus terræ promissionis*, (51.) B.V.MARIAM venerabimur, quæ est *terra promissionis, quæ protulit botrum Christum*, (52.) vnde sub Euphratis copia, origine, & itinere differemus de Verbi incarnatione, Sacramentis, & Deigenitricis dignitate.

(47.) Eccli. 24. v. 36.

(48.) Corn. ibi.

(49.) Fern. 2. in Gen. sec. 5.

(50.) Isai. 12. v. 3.

(51.) Verb. Euphrates.

(52.) Idem. v. Terra.

E 2 CO-

COPIA.

INcarnatio Verbi Divini simpliciter necessaria fuit ad condignè satisfaciendum pro peccato læthali. Christus est Persona verè composita ex natura Divina, & humana, quæ est terminus *qui*, sive totalis actionis vnitivæ humanitatis cum Persona Verbi. Antiqui Sācti Patriarchæ non meruerunt de condigno incarnationem, sed tantùm de congruo. Tres Divinæ Personæ potuerunt sibi hypostaticè vnire eandem naturam creatam, sicut eadē Persona diversas naturas. Verbum potuit assumere naturam Angelicam, imò & irrationalem de absoluta potentia. Assumpsit etiam omnes partes essentiales, & integrales naturæ humanæ.

ORIGO.

SAcramentum est in genere signi ex Divino placito, & significat gratiam sanctificantem. Constat ex rebus, & verbis, tanquàm ex materia, & forma. Gratiam physicè causat. Character Sacramentalis non est habitus, sed reducitur ad potentiam. Ad valorem Sacramenti requiritur in Ministro intentio saltim implicita, & generalis faciendi, quod facit Ecclesia. Materia remota Baptismi est aqua, & ablutio proxima; forma verò hæc: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.* Etiam si aliquis speciali privilegio esset sanctificatus in vtero Matris, capax esset Baptismi, & baptizari deberet. *Extra mortis periculum validè, non tamen licitè, baptizantur Infantes, Ethnicorum filij, invitis parentibus.*

ITER.

SAcra Deipara nec in Adamo peccavit, nec habuit necessitatem contrahendi originale peccatum. Talis extat oppositio inter S. V. dignitatem maternam, & peccatum mortale, vt nulla potentia possint simul esse, imò nec illa cum veniali potest compati. Dignitas Matris Dei est forma sanctificans perfectiori modo, quàm gratia habitualis, qua non astante, existentibus tamen Charitate, & alijs donis supernaturalibus posset Bma. V. gloriam promereri, & gratiam habitualem, illi antea non infusam, vi dignitatis huiusmodi, absque miraculo novo, præter illud creationis sine gratia. Verè Martyr esset ille, qui vitam profunderet, vt assereret, Ecclesiam piè celebrare festum Immaculatæ Conceptionis.

Defensabuntur à Fr. RAYMUNDO DE HERRERA, D. Laureano M. sacri Collegij Collega, sub auxilijs P. Lect. Iubil. Fr. ANTONIJ LEAL Malacitani Cœnobij Studijs Præfecti.

Asseret interpres Thomæ fidissimus istas,
Non solo fidus nomine namque, theses.

EPI-

EPILOGVS,

SIVE PRÆIACTORVM FLVMINVM IN MARIANVM MARE DEMERSIO.

HActenus in varias peragrarunt flumina terras,
Diverso fecit tramite quisque viam.
Auriferam primus Phison ambivit Hevilath,
Plurima vbi exundat gemma, smaragdus, onyx.
Sive Redemptricis Divinæ Virginis agrum,
Quæ vt nos erigeret, venit ab axe poli.
Alluit Æthiopes fœcundus Nilus adustos,
Atque Ægyptiacos vberat altus agros.
Petrus nempe, suos qui dum lactavit Alumnos,
Vberibus Mundo semina adauxit aquis.
Tigris in Assyrios spatiatur flumine campos,
Cuius aqua excelsi culminis antra fodit.
Hic Nonnatus erat, qui, quamvis ferrea sera
Labia conclusit, verba profudit ovans.
Vltimus Euphrates promissæ gramina terræ
Spargit, & vndoso dividit arva sinu.
Hic te, Paschasi, retulit, qui laude MARIAM
Lustrat, & à duro liberat ære pedes.
Sed mare iam pergunt immensũ flumina, postquam
Agmentum lymphis obtinuere suis.
In te, Virgo Parens, gradiuntur flumina: namque
Gratia cuncta in quod confluit, ipsa mare es.
Ingreditur Phison in te, quia pignora Christi
Dum portas, aurum non tibi ventre deest.

In-

Intrat item Nilus, noſtri nam pulchra vireti
Semina dum plantas, vberiora facis.
Pergis in Aſsyrios, Tigris, dum cingis in hoſtes,
Adverſa infernis, agmina noſtra truces.
Euphrates tanquàm, promiſſas perluis oras,
Quæ promiſiſti, ſidera & alta dabis.
Denique, Verbiparens, omnes nos accipe in vlnis,
Parvus & in laudem ſit labor iſte tuam.

O. S. C.
S. R. M. E.

